

Karhakkamaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan laatiminen

TEKN 10.01.2024 § 254

Valmistelija

Kaavasuunnittelija Päivi Harjuniemi, p. 040 546 2977

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky suunnittelee Tornion Karhakkamaan alueelle tuulivoimapuistoa. Kaava-alue liittyy Ylitornion kunnan rajaan ja on lähimmillään noin 4 km Ruotsin rajasta. Kaava-alueen koko on noin 9140 hehtaaria.

Tornion kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kaavoitusaloitteen 10.6.2019 § 68 ja päättänyt Karhakkamaan tuulivoimahankeen yleiskaavoituksen käynnistämisestä. Tuuliwatti Oy ja Tornion kaupunki on ovat tehneet kaavoitussopimuksen yleiskaavamuutoksen käynnistämisestä Karhakkamaan alueen osalta 16.10.2019. Kaavoitussopimus on siirretty teknisten lautakunnan 1.3.2021 § 68 päätöksellä Exilion Tuulihankkeet Ky:lle ja jälleen 20.12.2022 § 471 päätöksellä Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:lle. Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:n edustaja on Tornio Karhakkamaa Tuuli GP Oy, jonka omistaa tasaosuuksin Exilion Tuuli Ky sekä BayWa r.e. Nordic AB.

Kaava on tullut vireille teknisten palvelujen lautakunnan päätöksellä 12.2.2020 § 28. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma ovat olleet nähtäville 5.8.-5.10.2020. Nähtävilläoloaikana annettiin yhteensä 25 lausuntoa, Suomen puolelta 86 mielipidettä ja Ruotsin puolelta 137 mielipidettä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatuun palautteeseen on laadittu vastineet, jotka on esitetty kaavaselostuksen liitteissä.

Karhakkamaan tuulivoimapuiston osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Yleiskaavaa voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella. Hankkeessa sovelletaan lakia ympäristövaikutusten arvioinnista eli YVA-lakia (252/2017). YVA-prosessin ja kaavaproessin osalla noudatetaan yhteismenettelyä (MRL 9 § 3. momentti). Lapin ELY-keskus toimii menettelyssä yhteysviranomaisena, jolle Tornion kaupunki toimittaa YVA-selostuksesta jätetyt mielipiteet ja lausunnot.

Valmisteluvaiheessa laaditaan kaksi osayleiskaavaluonnosta YVA-selostuksessa esitettyjen hankevaihtoehtojen pohjalta.

- VE1: Hankealueelle rakennetaan yhteensä 48 uutta tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.
- VE2: Hankealueelle rakennetaan 42 uutta tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

Tuulivoimapuisto koostuu tuulivoimalaitoksista perustuksineen, muuntamoista, sekä voimaloita yhdistävistä maakaapeleista ja teistä. Kaava-alueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeleilla ja/tai 110 kV voimajohtoilla. Hankkeen sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 400 kV sähköasema. Kaava-alueelta rakennetaan 400 kV voimajohto Petäjäskosken sähköasemalle. Osayleiskaavalla ei ratkaista kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoa.

Valtaosa kaava-alueesta säilyy metsätalousalueena ja on merkitty kaavaan maa- ja metsätalousvaltaisena alueena M-1-merkinnällä ja EO/M-1 merkinnällä. Kaavassa annetaan määräyksiä voimaloiden korkeuteen ja rakentamistapaan liittyen. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 300 metriä maanpinnasta. Kaavassa on osoitettu muinaisjäännökset sm-merkinnällä ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet luo-merkinnällä.

Hankkeessa sovelletaan Espoon sopimuksen mukaista kansainvälistä kuulemismenettelyä (MRL 26 a luku). Suomen ympäristökeskus ja Ruotsin Naturvårdsverket johtavat menettelyä.

Valmisteluaineiston nähtävilläolon aikana tullaan järjestämään yleisötilaisuuksia, missä kuntalaisille ja muille kiinnostuneille annetaan mahdollisuus osallistumiseen ja vuorovaikutukseen. Alustavasti on suunniteltu, että aineisto asetetaan nähtäville 23.1.-22.3.2024 väliseksi ajaksi. Yleisötilaisuudet suunniteltu järjestettävän 21.2.2024 Karungissa ja 22.2.2024 Övertorneålla. Ruotsin puoleisen yleisötilaisuuden järjestelyistä vastaa Naturvårdsverket.

Liitteet	Kaavaluonnos VE1 ja VE2 Kaavaselostus selvityksineen ja liitteineen
Esittelijä	Kaupunginarkkitehti Ryynänen Harri
Päätösehdotus	Teknisten palvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se päättää:

1) hyväksyä vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatuun palautteeseen

2) hyväksyä tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineiston,

3) asettaa tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineiston julkisesti nähtäville sekä

4) pyytää valmisteluaineistoista tarvittavat lausunnot

Pöytäkirja pidetään kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Päätös	Asiasta käydyn keskustelun aikana Liisa Koivisto esitti Heikki Rauhalan kannattamana, että päätösehdotuksen kohtia 1 ja 2 ei hyväksytä, mutta hyväksytään kohdat 3 ja 4.
--------	--

Puheenjohtaja totesi, että koska keskustelun aikana oli tehty kaupunginarkkitehdin päätösesitystä poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat kaupunginarkkitehdin tekemää päätösesitystä, äänestävät "jaa", ja ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat Liisa Koiviston ja Heikki Rauhalan kannattamaa vastaesitystä, äänestävät "ei".

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Nimenhuudon mukaan suoritettussa äänestyksessä annettiin 7 "jaa" ääntä (Aho Kirsti, Hannuniemi Jari, Hyöppinen Aino, Kostiainen Jaana, Liikamaa Arto, Lummi Raija, Pigg Pasi) ja 3 "ei" ääntä (Koivisto Liisa, Rauhala Heikki, Tikkanen Vilho), poissa Jari Tervahauta.

Lautakunnan päätökseksi tuli hyväksyä kaupunginarkkitehdin päätösesitys.

Liisa Koivisto jätti asiasta seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen:

Karhakkamaan tuulivoimahanke sai ennätysellisen paljon lausuntoja ja mielipiteitä koko Suomen mittakaavassa. Yleensä mielipiteitä tulee 40-60 ja Karhakkamaasta niitä tuli melkein 250, joista lähes kaikki vastustavia.

Eikä ihme, sillä kyseessä on valtavan suuri hankealue, johon suunnitellaan jättimäisiä 300 m tuulivoimaloita 60-120 m korkeudelle merenpinnasta, eli ne tulevat halkomaan taivaita 360-420 m korkeudella. Vertailun vuoksi monen torniolaisen tunteman Nivavaaran korkeus on 124 m ja Aavasaksan korkeus 242 m merenpinnasta.

Lausunnot ja mielipiteet ja niiden vastineet olivat surullista luettavaa. Lähes 250 kirjoitusta joista paistoi huolestuneisuus, hätä ja epäusko. Niitä ovat kirjoittaneet ihmiset, jotka pelkäävät mm. kotinsa, terveytensä, luonnon, eläinten, elinkeinonsa ja tulevien sukupolvien puolesta.

Monella ihmisellä on koko omaisuus kiinni talossa, jossa he eivät välttämättä voi enää asua ja jolta menee arvo, niin poismuuttamiseenkaan ei ole varaa. Lisäksi on sukupolvia asuttu täällä, ja nyt se kaikki uhataan viedä ilman mitään korvauksia ja tuhota tuleviltaikin sukupolvilta. Tämä on suuri inhimillinen tragedia, kuten Kemijoki-traumakin.

Vastineet tähän hätään ovat copy-paste-tekstejä, joissa vain todetaan, että pykälän mukaan mennään. Tuulivoimaa koskeva lainsäädäntö on vanhentunutta, se on ajalta jolloin voimat oli tosi pieniä, joten se ei paljon lohduta, että sanotaan, että pykälän mukaan mennään.

Näitä ihmisten tunteja ja näitä konsulttien tekemiä selvityksiä lukiessa tuntuu ilmeiseltä, että Karhakkamaan tuulivoimahanketta ei kannata edistää.

HAITTAVAIKUTUKSIA VÄHÄTELLÄÄN

Aineistossa haittavaikutuksia vähätellään järjestelmällisesti. Kaikesta on vain vähäistä tai kohtalaisesti haittaa, vaikka kaikki tietävät, että vaikutukset ovat oikeasti suuria tai valtavia. Maisemavaikutuksetkin on arvioitu vain kohtalaisiksi, vaikka tämä vaikuttaa kahden valtakunnan kansallisesti arvokkaaseen maisemaan, arvokkaimpaan maisemaan mitä meillä Suomessa ja Ruotsissa on. Mikäköhän konsulttien mielestä sitten voisi vaikuttaa pahemmin maisemaan, että vaikutus olisi jopa suuri?

Tällaista puhetta emme varmasti konsulttien suusta kuule, sillä heille palkan maksaa tuulivoimayhtiöt. Vaikuttaa siltä, että objektiivisuudesta on turha puhua, sillä sen lauluja laulat kenen leipää syöt. Tämä konsulttiyhtiö FCG on muuten Suomen Tuulivoimayhdistyksen jäsen ja Suomen Tuulivoimayhdistys on tuulivoimalobby, joka rahoittaa tuulivoimatutkimusta ja tuulivoimayhtiöiden edunvalvontaa. Ei kovin objektiivista konsulttiyhtiöltä tämäkään.

HAITAT MATKAILULLE

Karhakkamaa sijaitsee kaikista Tornion tuulivoimahankkeista lähimpänä Tornionjokea ja Ruotsia, sekä kansallisesti arvokasta maisemaa rajan molemmin puolin. Ruotsin puolella vastustetaan hanketta laajasti.

Unescon maailmanperintökohteen Struven ketjun suhteen todetaan, että vaikutukset ovat kohtalaisen haitalliset ja kuten kuvasta nähtiin, voimat

hipovat Struven ketjua. Meillä on toivottavasti pian myös toinenkin Unescon maailmanperintökohde, nimittäin olemme hakemassa Kukkolankosken lippokalastusta Unescon maailmanperintökohteeksi yhteistyönä Ruotsin kanssa. Lisäksi suunnittelemme siltää Kukkolankosken yli ja Kukkolankoski on matkailun kärkihankkeita. Selvityksistä puuttuu kokonaan Kukkolankosken Unesco-kohteen näkökulmasta tehty selvitys.

Havainnekuvista näkyy, kuinka voimalat näkyvät Kukkolankoskelle pohjoisessa: juuri siinä suunnassa, missä myös revontulet näkyvät kun matkailijat ihailisivat niitä rannoilta tai sillalta. Matkailuyritykset ovat kauhuissaan, eikä tämä ole todellakaan linjassa matkailun kehittämisen kanssa. Selitykseksi ei riitä, että Tornio on profiloitunut itsensä yhtäkkiä teollisuuskaupungiksi. Tämä profilointi on tullut monelle torniolaiselle yllätyksenä, eikä tämä kuvaus tunnu itsestäni enää siltä kaupungilta johon itse muutin hakemaan luonnonrauhaa kaupungin vilskeestä. Tarvitsemme muitakin tulonlähteitä kuin teollisuuden.

Matkailu on otettava huomioon, sillä kaikki turistit eivät mahdu enää kauan talvikautena Rovaniemelle ja Kemiin, vaan meillekin niitä riittää. Muualla Euroopassa kesät kärsitään kuumusta, kuivuudesta ja laajoista tulipaloista, joten pohjoisen viileä kesä tulee houkuttelemaan lähivuosina tänne yhä enemmän myös kesämatkailua.

MAANVUOKRASOPIMUKSET, PURKUVAKUUDET JA KIINTEISTÖVERO

Jos maanvuokrasopimukset ovat huonot, purkuvakuudet ovat olemattomat ja kiinteistöverot saattavat tulevaisuudessa mennä valtiolle, mitä Torniolle jää käteen? Purkamattomia voimaloita, joiden purkuvakuudet eivät riitä. Todennäköisesti tulevaisuudessa ei ole riittävää purkamista se, että puretaan vain maanpäällinen osa kuten nykyään. Luultavasti täytyy myös purkaa betoniperustus, ja se maksaa myös aivan mahdottomasti.

Kun yhtiö on pumpattu kuiviin, maanomistaja on henkilökohtaisessa konkurssissa tai hänen yhtiönsä on konkurssissa, niin purkuvastuu siirtyy kunnalle. Mistä ne rahat otetaan?

Ruotsin puolella on nyt valtava tuulivoimahanke mennyt konkurssiin ja siellä jännitetään, puretaanko ne ja kuka purkaa ja kuka maksaa vai jäävätkö ne pystyyn. Suomessa tuulivoimaloita puretaan puolivälissä niiden elinkaarta, sillä rakentaja on joutunut konkurssiin ja varaosia ei ole saatavilla. Näitä asioita voi tapahtua, ja niihin pitää varautua. En halua, että kunta ja sen veronmaksajat joutuvat maksamaan konkurssiin ajautuneiden tuulivoimapuistojen purkamisen kun tuotot on ensin pumpattu omistajille.

OMISTUSJÄRJESTELYT

Hankkeella on nyt jo kolmas omistaja, ja sama todennäköisesti vain jatkuu. Nämä nykyisetkään sekavat omistussuhteet eivät herätä luottamusta. On perustettu paikallinen Ky, jonka omistaa 50% saksalainen globaali toimija (jonka omistus juontaa sveitsiläiseen yritykseen) ja 50% kolme suomalaista eläkeyhtiötä yhdessä. Emoyhtiö ja veroparatiisissa Sveitsissä oleva omistajayhtiö voi varmasti tarvittaessa pumpata tämän paikallisen yhtiön tyhjäksi ja Suomeen meille jää haitat ja riskit.

Tuulivoima maksaa meille veronmaksajille valtavasti, sillä me maksamme kantaverkon vahvistamisen niitä varten eikä tuulivoimatoimijoiden tarvitse maksaa mitään haittakorvauksia (esim. kiinteistön arvon alennus, melu-,

välke- ja varjostushaitat, hiilinielujen häviäminen, merkittävät luontohaitat, liiketoiminnan häiriöt/estäminen, ympäristöluvan puute, maan pakkolunastus, verotuksen minimoiminen monimutkaosilla yritysjärjestelyillä jne.).

HAVAINNEKUVAT JA MELUMALLINNOKSET

Kuvauspisteitä on vähän eikä niitä ole paikoista, joihin voimalat näkyvät eniten. Kuvat on otettu usein rakennuksen tai puskan takaa usein epäoleellisista paikoista. Kuvia ei ole useinkaan otettu pihasta, vaan tieltä, erityisesti Ruotsin puolella pisti silmään että rannassa on talo, jopa matkailuyritys, mutta otetaan kuva kaukaa tieltä. Kuvia pitäisi olla otettu asukkaiden ja paikallisten yritysten ja muiden toimijoiden näkökulmasta, ei ainoastaan satunnaisen ohiaajan näkökulmasta.

Entä voiko näihin havainnekuviin luottaa? Kitkiäisvaaran havainnekuvat eivät vastanneet todellisuutta ollenkaan, joten tuskin nämäkään.

Melumallinnokset on tehty tietokoneella, ja ne eivät vastaa todellisuutta. Sen tietävät melumallinnosten tekijät ja ne, jotka asuvat tuulivoimaloiden vieressä. Tämä on huomattu meilläkin Kitkiäisvaaran voimaloiden kohdalla. Etäisyys asutukseen ei ole riittävä.

KH 15.01.2024 § 15

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kujala Jukka
Päätösehdotus	Hyväksytään teknisten palvelujen lautakunnan esitys.
Päätös	Hyväksyttiin.

TEKN 28.08.2024 § 158

Valmistelija	Kaavasuunnittelija Päivi Harjuniemi, p. 040 546 2977
--------------	--

Tornion kaupunki on kuuluttanut Tornion Karhakkamaan tuulivoimapuistoa ja 400 kilovoltin voimajohtoa koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen osana osayleiskaavan valmisteluaineistoa, saanut siitä lausuntoja ja mielipiteitä sekä toimittanut ne yhteysviranomaiselle. Hankkeen suunnitteluun sovelletaan YK:n Euroopan talouskomission yleissopimusta valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista (Espoon sopimus), jonka perusteella myös ruotsalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteitä.

Hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan kaavoituksessa YVA-menettelyn sijaan. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on yhteysviranomaisena tarkistanut arviointiselostuksen laatua ja riittävyttä. Yhteysviranomaisen katsoi, että arviointiselostus oli puutteellinen linnustoon ja eläimistöön, luonnonvaroihin, meluun, maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä vesistöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta.

Hankkeesta vastaavan konsultti on 2.7.2024 toimittanut lisätietoja yhteysviranomaiselle. Yhteysviranomainen on toimittanut lisätiedot kaavan laatimisesta vastaavalle viranomaiselle eli Tornion kaupungille. Lisätiedoista on pyydettävä mielipiteet ja kannanotot MRA 30 b §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti.

Esittelijä

Tekninen johtaja Kannala Markus

Päätösehdotus

Teknisten palvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se päättää

1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyn ympäristövaikutusten arviointiselostuksen

2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville

3) pyytää täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot

Pöytäkirja pidetään kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Päätös

Käsittelyn alussa FCG:n edustaja esitteli täydennettyä ympäristövaikutusten arviointiselostusta.

Hyväksyttiin.

KH 03.09.2024 § 232

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää:

1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyn ympäristövaikutusten arviointiselostuksen,

2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville ja

3) pyytää täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot.

Päätös

Ennen asian käsittelyä kuultiin FCG Oy:n projektijohtajan Antti Kumpulan ja Baywa oy:n projektipäällikkö Maria Jussilan esittely asiasta.

Hyväksyttiin.

TEKN 25.09.2024 § 185

Valmistelija

Kaavas suunnittelija Päivi Harjuniemi, p. 040 546 2977

Teknisten palvelujen lautakunnan 28.8.2024 § 158 ja kaupunginhallituksen 3.9.2024 § 232 kokouksien liitteenä ollut Karhakkamaan täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus oli puutteellinen. Kokouksissa liitteenä ollut selostus päättyi virheellisesti sivuun 191, vaikka sen olisi tullut jatkaa sivulle 399. Selostus jäi vajavaiseksi teknisen virheen vuoksi.

Teknisen virheen vuoksi täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus palautetaan käsiteltäväksi.

Esittelijä

Kaupunginarkkitehti Ryynänen Harri

Päätösehdotus

Teknisten palvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se päättää

- 1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyn ympäristövaikutusten arviointiselostuksen,
- 2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville ja
- 3) pyytää täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot.

Päätös

Asiasta käydyn keskustelun aikana Liisa Koivisto esitti Heikki Rauhalan kannattamana, että tekninen lautakunta 1) ei hyväksy Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyn ympäristövaikutusten arviointiselostusta, 2) ei aseta täydennettyä ympäristövaikutusten arviointiselostusta nähtäville ja 3) eikä näin ollen pyydä täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteitä ja kannanottoja.

Puheenjohtaja totesi, että koska keskustelun aikana oli tehty kaupunginarkkitehdin päätösesitystä poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat kaupunginarkkitehdin tekemää päätösesitystä, äänestävät "jaa", ja ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat Liisa Koiviston ja Heikki Rauhalan kannattamaa vastaesitystä, äänestävät "ei".

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Nimenhuudon mukaan suoritetussa äänestyksessä annettiin 8 "jaa" ääntä (Hannuniemi Jari, Hyöppinen Aino, Kinnunen Tarja (Aho Kirstin varajäsen), Kostiainen Jaana, Liikamaa Arto, Lummi Raija, Pigg Pasi) ja 3 "ei" ääntä (Koivisto Liisa, Rauhala Heikki, Tikkanen Vilho).

Lautakunnan päätökseksi tuli hyväksyä kaupunginarkkitehdin päätösesitys.

Pöytäkirja pidettiin kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Hyväksyttiin.

Liisa Koivisto, Heikki Rauhala ja Vilho Tikkanen jättivät asiasta seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen:

Selvityksessä alueelta on löytynyt maakotkia, ja tämä on erittäin tärkeää huomioida.

“Tuulivoimapuiston pohjoisosat sijoittuvat maakotkareviirille ja osa sähkönsiirtoreitistä sijoittuu toiselle maakotkareviirille. Kotkareviireille kohdistuvat vaikutukset aiheutuvat ensisijaisesti yhteisvaikutusten kautta. Kotkaan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu erillisessä, vain viranomaiskäyttöön osoitetussa liitteessä.”

Jo pelkästään maakotkien vuoksi tätä hanketta ei kannata toteuttaa.

Syitä on kuitenkin monia muitakin, esimerkiksi alueelta löytyneet muut harvinaisuudet kuten viitasammakot sekä metsojen soidinalue sekä se, ettei euroopan majavista ole tehty erillistä selvitystä. Euroopan majavista pitäisi ehdottomasti tehdä erillinen selvitys.

Karhakkamaan tuulivoimahanke on saanut osakseen ennätysellisen määrän vastustusta niin Suomen kuin Ruotsin puolella. Tämä on Tornion tuulivoimahankkeista lähinnä Tornionjokea ja kansallisesti arvokasta maisemaa kahdessa valtiossa.

Aineistossa haittavaikutuksia vähätellään yhä järjestelmällisesti. Havainnekuvat eivät yhäkään vastaa todellisuutta. Melumallinnokset ovat vain mallinnoksia, kukaan ei tiedä todellista melua sillä tällaisia voimaloita ei vielä ole.

Selvitykseen oli lisätty: "Uusi tehokkaampi voimalamalli saattaa olla hiljaisempi kuin pienempitehoinen voimala." Todellakin saattaa olla, mutta ei välttämättä ole.

Selvityksessä lukee, että "voimalat sijoitetaan niin etäälle häiriintyvistä kohteista (asutus, loma-asutus), että ohjearvoja ylittäviä meluja ei aiheudu. Ympäristölupa on päästölupa, eli sitä ei tarvita tuulivoimaloille, jos ennen rakentamista osoitetaan, että tuulivoimaloiden melun ohjearvot eivät ylitä."

Ympäristölupa on tärkeä, koska meluvaikutusten luotettava arvioiminen on mahdotonta etukäteen, sillä näin suuria voimaloita ei ole vielä olemassa eikä voimaloiden meluvaikutuksista ole mittauksiin perustuvaa tietoa. Mikäli ympäristölupaa ei vaadita, tarkoittaa se sitä, että silloin ei ole asetettu virallisia rajamääreitä voimaloiden aiheuttamille haitoille, esimerkiksi melun ja välkkeen tai matalataajuusäänien osalta.

Terveystensuojelulaki velvoittaa yksiselitteisesti viranomaiselta toimia meluhaittojen syntyessä, mutta keinot ovat vähäiset ilman ympäristölupaa. Mittauksia ja selvityksiä joudutaan tekemään, mutta oikeusprosessit voivat kestää vuosikausia. Ilman ympäristölupaa kunnan ja yksittäisten ihmisten on erittäin vaikea saada tuulivoimayhtiötä rajoittamaan melua, vaikka arviossa määritetyt rajat ylittyvät.

Ympäristöluvan tärkeydestä on Liisa Koivisto tehnyt valtuustoaloitteen, jossa perustellaan lisää sen tärkeyttä.

Selvityksessä s. 81 voimalan lähialueella 0-7 km päässä ei ole mainittu vaikutuksissa ollenkaan melua. Melu on mainittu ainoastaan lähietäisyydellä 0-200m, vaikka itse asiassa tuolloin ollaan voimalan katvealueella, jossa melu on paljon pienempi kuin kauempana. Melu pitää ehdottomasti lisätä vaikutuksiin 0-7 km lähialueella, jossa se on suurinta. Voimaloiden etäisyys asutukseen pitäisi olla huomattavasti suurempi kuin selvityksessä esitetty 2 km.

Selvityksessä s. 81 sentään myönnetään, että kyseisellä 0-7 km lähialueella voimala on huomiota herättävä elementti maisemassa. Silti havainnekuville maisemavaikutusta jälleen vähätellään.

Lopuksi haluaisimme muistuttaa pelin hengestä tämän eriävän mielipiteen lukijaa. Vaikka näin suuria ja tehokkaita voimaloita ei ole vielä olemassa, silti niiden haittoista tehdään selvityksiä, joissa haittoja arvioidaan. Esimerkiksi meluselvitykset eivät velvoita tuulivoimatoimijaa pitämään

melutasoa esitetyissä rajoissa, vaan todellisuudessa melua tulee sen mitä tulee. Selvitykset ovat vain arvio tuulivoimaloiden ympäristön vaikutuksista. Luontokartoituksia tehdään vain muutama päivä. Asunnot ja vapaa-ajan asunnot otetaan suoraan rekisteristä, jossa on aina virheitä. Jää lukijan vastuulle osoittaa selvityksessä olevat puutteet ja virheet, eli käytännössä päättäjien ja kuntalaisten. Konsultit eivät ole paikallisia, heillä ei ole paikallistuntemusta tai mitään muitakaan siteitä alueeseen. He tekevät näitä hankkeita copy-paste, kuten voi huomata, jos lukee paljon näitä tuulivoimaselvityksiä. Kun olemme heitä tentanneet selvityksistä, he eivät itsekään muista, mitä selvityksissä lukee. Siksi olisi tärkeää, että päättäjät ja kuntalaiset lukisivat näitä selvityksiä ja huomaisivat puutteet.

KH 08.10.2024 § 271

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää:

- 1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyn ympäristövaikutusten arviointiselostuksen,
- 2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville ja
- 3) pyytää täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot.

Päätös Hyväksyttiin.

TEKN 10.06.2026 § 118
4155/10.02.02/2023

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@tornio.fi)
Päivi Harjuniemi

Karhakkamaan tuulivoimayleiskaavan valmisteluaineisto ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) aineisto olivat nähtävillä 23.1.-22.3.2024. Nähtävilläolon aikana toteutettiin myös Espoon sopimuksen mukainen hankkeen ja aineistojen kansainvälinen kuuleminen Ruotsin puolella.

Valmisteluaineistosta saatiin 19 lausuntoa ja 47 mielipidettä Suomesta. Ruotsista saatiin 15 viranomais-, yritys-, yhdistys- ja organisaatiolausuntoa ja 41 mielipidettä. Nähtävilläoloaikana järjestettiin kaksi yleisötilaisuutta. Saadut lausunnot, mielipiteet ja laaditut vastineet löytyvät kaavaselostuksen liiteainestosta.

Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa kaavasta esitellään yksi vaihtoehto. Kaavaehdotus perustuu valmisteluvaiheesta saatuun palautteeseen (viranomaislausunnot, mielipiteet ja kansainvälinen kuuleminen), YVA-

menettelystä saatuun yhteysviranomaisen perusteltuun päätelmään, tarkentuneisiin selvityksiin sekä tarkentuneisiin vaikutusten arviointeihin.

Kaavaehdotuksessa kaava-alueelle esitetään rakennettavaksi yhteensä enintään 46 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Valmisteluvaiheen jälkeen kaava-aineistoon on tehty muun muassa seuraavia muutoksia ja tarkennuksia:

- Kaava-aluetta on laajennettu siten, että tuulivoimaloiden 40 dB melualue sijoittuu kokonaisuudessaan kaava-alueelle.
- Tuulivoimaloiden sijoittelua on tarkistettu muun muassa linnustovaikutusten lieventämiseksi, muuttolinnuston ekologisen yhteyden turvaamiseksi sekä poronhoidon huomioimiseksi
- Yksi tuulivoimala on poistettu kaava-alueen luoteisosasta
- Kaavaan on lisätty uusi ohjeellinen sähköasema.
- Kaavakartalle on lisätty geologisia muodostumia koskevia merkintöjä.
- Maa- ja metsätalouden (M-1) merkintään lisätty teksti: Rakentaminen tulee sijoittaa vähintään 300 metrin etäisyydelle tuulivoimaloista tai rakentamattomasta tuulivoimaloille osoitetusta alueesta.
- Kaavakartan luo-merkintöjen kuvauksia ja määräyksiä on täsmennetty.
- Kaavakarttaan lisätty yksi alueen yksityinen suojelualue merkinnällä suojelualue, S.
- Tuulivoimaloiden alue-merkintään lisätty teksti: Alueella on tuulivoimalan tarvitsema rakennusoikeus.

Kaavaehdotukseen lisätyt uudet yleismääräykset:

- Alueen tarkemmassa suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava Struven ketjun välisten mittauspisteiden esteettömät näkymät.
- Kaava-alueen tuulivoimapuiston rakentamista on vältettävä sääksen pesimäaikaan 15.4.–15.9. kahden (2) kilometrin säteellä tunnetuista sääksen pesäpuista.

Kaavaehdotuksen nähtävilläolon aikana järjestetään yleisötilaisuudet Suomessa ja Ruotsissa. Nähtävilläolon aikana osallisilla on mahdollisuus jättää kaavaehdotuksesta muistutus, ja viranomaisilta pyydetään lausunnot kaavaehdotuksesta.

Liitteet

Kaavaehdotus

Kaavaselostus

Liite 1: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (FCG 2026)

Liite 2a: Kaavan valmisteluvaiheessa saatu palaute ja kaavanlaatijan vastineet (2026)

Liite 2c: Kaavan valmisteluvaiheessa saadut mielipiteet ja kaavanlaatijan yhteisvastineet, suomeksi (2025)

Liite 2d: Kaavan valmisteluvaiheessa saadut mielipiteet ja kaavanlaatijan yhteisvastineet, ruotsiksi (2025)

Liite 2f: Kaavan valmisteluvaiheessa Ruotsista saatu palaute ja kaavanlaatijan vastineet

Liite 3a: Kaavan vireilletulovaiheessa Suomesta ja Ruotsista saatu palaute ja kaavanlaatijan vastineet (2023)

Liite 3b: Kaavan vireilletulovaiheessa saadut mielipiteet ja kaavanlaatijan vastineet (2023)

Liite 3c: Kaavan vireilletulovaiheessa Ruotsista saadut mielipiteet ja kaavanlaatijan vastineet (2023)

Liite 4: Perustellun päätelmän huomioiminen kaavoituksessa (2026)

Liite 5b: Luonto- ja linnustoselvitys, julkinen (FCG 2023)
Liite 6: HIA-selvitys (Ramboll 2023)
Liite 7: Arkeologinen inventointiraportti (Keski-Pohjanmaan arkeologinen palvelu 2021)
Liite 8: Arkeologinen täydennysinventointi (Mikroliitti 2025)
Liite 9: Näkemäalueanalyysi ja havainnekuvat (FCG 2025)
Liite 10: Melu- ja varjostusmallinnusraportti (FCG 2026)

Esittelijä

Kaupunginarkkitehti Ryynänen Harri

Päätösehdotus

Teknisten palvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se päättää:

- 1) hyväksyä vastineet valmisteluaineistosta saatuun palautteeseen
- 2) hyväksyä tuulivoimaosayleiskaavan ehdotuksen,
- 3) asettaa tuulivoimaosayleiskaavan ehdotus julkisesti nähtäville sekä
- 4) pyytää tarvittavat lausunnot

Pöytäkirja pidetään kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Päätös

Ennen asian käsittelyä teknisten palvelujen lautakunta kuuli BayWa r.e.:n Antti Leinosen ja FCG Rakennettu Ympäristö Oy:n Heidi Luseniuksen hankkeen esittelyn.

Antti Kaarlela liittyi kokoukseen 15:48 asian käsittelyn aikana.

Erkki Hurtig esitti asian palauttamista valmisteluun Liisa Koiviston ja Laura Talvensaaren kannattamana.

Tämän jälkeen puheenjohtaja rajasi keskustelun koskemaan palauttamisesitystä.

Kun pyydettyjä puheenvuoroja ei enää ollut puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi.

Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu asian palauttamista valmisteluun koskeva esitys, totesi puheenjohtaja, että asiasta on äänestettävä.

Niiden, jotka kannattivat asian käsittelyn jatkamista tuli äänestää "JAA" ja niiden, jotka kannattivat asian palauttamista valmisteluun tuli äänestää "EI". Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä asian käsittelyn jatkaminen sai 7 JAA-ääntä (Auno Kimmo, Hannuniemi Jari, Kaarlela Antti, Kanto Arto, Ruokanen Jonna, Sadinmaa Markku ja Tarkka Minna) ja asian palauttamista valmisteluun koskeva ehdotus sai 3 EI-ääntä (Hurtig Erkki, Koivisto Liisa, Talvensaari Laura), poissa 1 (Hast Jari).

Koska asian käsittelyn jatkaminen sai äänestyksessä eniten ääniä, totesi puheenjohtaja, että asian käsittelyä jatketaan.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hurtig Erkki, Liisa Koivisto ja Laura Talvensaari jättivät asiasta seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen:

"Jätämme asiassa eriävän mielipiteen.

Esitin asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi, jotta kaavaehdotukseen lisättäisiin määräykset tuulivoimaloiden purkusuunnitelmasta, riippumattomasta purkukustannusten arviosta sekä riittävästä vakuuksista ennen rakennusluvan myöntämistä.

Katson, että ilman tällaisia määräyksiä jää epäselväksi, kuinka tuulivoimaloiden purkamisesta ja alueen ennallistamisesta aiheutuvat

kustannukset turvataan hankkeen päättyessä tai toimijan mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa. Tämän vuoksi en voinut kannattaa kaavaehdotuksen hyväksymistä esitetyssä muodossa.

Erkki Hurtig

Laura Talvensaari

Liisa Koivisto"
